

Dejan Madić,
Dušanka Tumin,
Nenad Kaličanin

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja u Novom sadu

RAZLIKE U KONATIVNIM KARAKTERISTIKAMA BUDUĆIH PEDAGOGA SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA U ODNOSU NA POL

Razmišljajući o faktorima koji bi u značajnoj meri mogli da pospeše uključiva-nje što većeg dela populacije u sport, pored obaveznog rada na edukaciji celokupnog stanovništva, kao i promeni stereotipnog načina razmišljanja o ženi kao protagonistu nečega što je dugo na ovim prostorima predstavljalo isključivo «mušku stvar», potrebno je postaviti pitanje, ne samo konzumenata sportskih aktivnosti već i onih koje stručne usluge u oblasti sporta pružaju. Model razmišljanja o ženi u sportu, kod gotovo cele ženske populacije, bez obzira na uzrast, u velikoj meri zavisi od lika onih osoba kojima su poverile stručni nadzor njihovog bavljenja sportom, pogotovo ako su to takođe - žene. Ovde je veoma interesantna uloga žena-stručnih kadrova u sportu, pa je ovo istraživanje usmereno na antropološke karakteristike i sposobnosti žena-budućih pedagoga sporta i fizičkog vaspitanja pri čemu su analizirane njihove konativne karakteristike (crte ličnosti), a zatim stavljane u odnos sa istim karakteristikama njihovih kolega.

1 UVODNA RAZMATRANJA

Analizirajući stepen participacije žena u sportu i uopšte fizičkoj kulturi, neminovno je prikupiti podatke koji će govoriti o onom delu ženske populacije koja pohađa bilo koji oblik fizičkog vežbanja, bilo da je to vežbanje upražnjavano u svrhu pospešivanja zdravlja i lepote, pravilnog biološkog razvoja, kompenzacije štetnih uticaja svakodnevnog života (hipokinezija, stres, gojaznost ...) ili je osnovni cilj bavljenja fizičkim vežbanjem afirmacija kroz što bolji sportski rezultat u okviru odgovarajućeg sporta. Osim pomenutog, potrebno je obuhvatiti sve uzrasne kategorije žena koje participiraju u ovako široko definisanom području sporta (po «zapadnoj terminologiji» pojam «sport» je mnogo širi od pojma koji kod nas najčešće podrazumeva samo strogo takmičarski vid bavljenja fizičkim vežbanjem). Prethodno rečeno podrazumeva obuhvaćenost analizom, počev od devojčica predškolskog uzrasta koje se uz pomoć svojih roditelja opredeljuju za neki od oblika fizičkog vežbanja (balet, ples, gimnastika, fit-kid programi i sl.), preko devojaka koje u postizujući pun kapacitet svog psihosomatskog statusa u najvećem, ali ne i u dovoljnom broju kakav bi želeli, bivaju uključene u takmičenja u različitim sportovima, pa sve do zrelih žena koje fizičko vežbanje upražnjavaju iz već pomenutih razloga zdravog života.

Razmišljajući o faktorima koji bi u značajnoj meri mogli da pospeše uključiva-nje što većeg dela ženske populacije u sport, pored obaveznog rada na edukaciji celokupnog stanovništva, kao i promeni stereotipnog načina razmišljanja o ženi kao protagonistu nečega što je dugo na ovim prostorima predstavljalo isključivo «mušku stvar», potrebno je postaviti pitanje, ne samo konzumenata sportkih aktivnosti već i onih koje

stručne usluge u oblasti sporta pružaju. Takve osobe su u situaciji su da na veoma važan način, kao stručnjaci, profilišu stav prema ženi u sportu. Ovde je veoma interesantna uloga žena- stručnih kadrova u sportu, pa će ovo istraživanje biti usmereno na antropološke karakteristike i sposobnosti žena-budućih pedagoga sporta i fizičkog vaspitanja pri čemu će biti analizirane njihove konativne karakteristike (crte ličnosti), a zatim stavljan u odnos sa istim i karakteristikama njihovih kolega. Ovo je veoma važno jer model razmišljanja o ženi u sportu, kod gotovo cele ženske populacije, bez obzira na uzrast, u velikoj meri zavisi od lika onih osoba kojima su poverile stručni nadzor njihovog bavljenja sportom, pogotovo ako su to takode - žene.

2 PROBLEM PREDMET I CILJ ISTRAŽIVANJA

Predmet istraživanja predstavljaće status konativnih karakteristika žena – budućih pedagoga sporta i fizičkog vaspitanja.

Problem istraživanja predstavljaće analiza konativnih karakteristika i sposobnosti žena – budućih pedagoga sporta i fizičkog vaspitanja u odnosu na svoje kolege.

Cilj istraživanja je da se odgovori na sledeće pitanje:

- Da li se kod žene – budući pedagozi sporta razlikuju u prostoru crta ličnosti u odnosu na svoje kolege;

3 MATERIJAL I METODE

Uzorak ispitanika su činili 173 studentkinja (80) i studenata (93) Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Novom Sadu. Studenti sporta i fizičkog vaspitanja po mnogim antropološkim karakteristikama i sposobnostima predstavljaju specifičnu populaciju jer su selekcionisani po mnogim kriterijumima, kao što su: nivo biološkog, zdravstvenog, motoričkog, intelektualnog razvoja, što je provereno na prijemnom ispitu i nastavi na Fakultetu.

Za procenu konativnih karakteristika primenjena je baterija konativnih testova KON-6 (Momirović, Wolf, Džamonja, 1992), a testiranje je realizovao psiholog. Baterija KON-6 sadrži testove za procenu efikasnosti: 1) regulatora aktiviteta (KEPSILON), 2) regulatora reakcija odbrane (KALFA), 3) regulatora reakcija napada (SIGMA), 4) regulatora organskih funkcija (HI), 5) sistema za koordinaciju regulativnih funkcija (DELTA), 5) sistema za integraciju regulativnih funkcija (ETA).

Ova baterija konativnih testova naročito je prigodna jer je nastala u istraživanju Momirovića, Horge i Bosnarove (1982) koje je izvedeno baš na uzorku koji su činili redovni studenti druge i treće godine fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja. Studenti su bili podvrgnuti 31 testu za procenu konativnih karakteristika i tako su dobijeni podaci za 1407 stavki, što predstavlja zaista veliki broj stimulusa kojima se želela izazvati konativna reakcija. Standardizacija ove baterije konativnih testova je izvršena na uzorku od 772 ispitanika koji je bio reprezentativan za populaciju stanovnika Srbije starosti oko 20 godina.

Razlike u konativnim karakteristikama budućih pedagoga sporta i fizičkog vaspitanja u odnosu na pol analizirane su multivarijantnom analizom varijanse (MANOVA) i univarijantnom analizom varijanse (ANOVA)

4 REZULTATI SA DISKUSIJOM

Posmatrajući vrednosti centralnih i disperzionih statističkih parametara, kao i parametara normaliteta krive distribucije podataka, uočeno je da distribucije podataka svih primenjenih varijabli u ovom istraživanju ne odstupaju statistički značajno od normalne distribucije, na nivou značajnosti 0.01. Sve primenjene varijable dobro su diskriminisale ispitanike u odnosu na procenjivane karakteristike. Dakle, radi se o dobroj osetljivosti i baždarenosti mernih instrumenta i dobrom sprovođenju mernog postupka

Tabela 1: Osnovni deskriptivni statistici i normalitet distribucije konativnih varijabli

		N	Mean	SD	Minimum	Maximum	K.S
kepsil	1	80	113.71	15.788	59	143	.759
	2	93	112.40	12.520	81	140	
khi	1	80	53.11	13.774	31	91	1.160
	2	93	50.37	13.689	31	91	
kalfa	1	80	76.76	19.536	36	128	.852
	2	93	70.47	17.399	31	115	
ksigma	1	80	93.80	12.698	62	133	.846
	2	93	92.30	15.128	57	128	
kdelta	1	80	47.59	13.705	30	101	1.636
	2	93	48.45	13.614	30	93	
keta	1	80	62.43	13.316	36	95	.805
	2	93	57.68	14.681	30	104	

N – broj ispitanica; Min – minimalni rezultat; Max- maksimalni rezultat; Mean – aritmetička sredina; SD – standardna devijacija; K.S - koeficijent značajnosti odstupanja od normalne krive distribucije podataka.

U daljem radu primenjena je univarijantna analiza varijanse kako bi se posmatrale razlike u konativnim karakteristikama između sudenata i studentkinja. Došlo se do zaključka da ima statistički značajnih razlika u konativnim karakteristikama na nivou značajnosti 0.05 (Sig.= 0,05) i to u dve varijable: kalfa (regulatora reakcija odbrane) i keta (sistema za integraciju regulativnih funkcija). (tabela 2).

Tabela 2 Univarijantne razlike u konativnim karakteristikama između studentkinja i sudenata sporta i fizičkog vaspitanja

		F	Sig.
kepsil	Between Groups	.373	.542
	Within Groups		
	Total		

khi	Between Groups	1.722	.191
	Within Groups		
	Total		
kalfa	Between Groups	5.015	.026
	Within Groups		
	Total		
ksigma	Between Groups	.489	.485
	Within Groups		
	Total		
kdelta	Between Groups	.172	.679
	Within Groups		
	Total		
keta	Between Groups	4.899	.028

5 ZAKLJUČAK

Razlike u konativnim karakteristikama budućih pedagoga sporta i fizičkog vaspitanja se ogledaju u većoj anksioznosti i ekstravertnosti žena budućih pedagoga sporta i fizičkog vaspitanja. Devojke su društvenije, bolje organizovane i lakše stupaju u kontakt sa drugim osobama u odnosu na njihove kolege što doprinosi boljoj saradnji sa koleginicama, kolegama i nastavnim osobljem. Kod njih je izražena veća anksioznost nego kod kolega, a ona se često ogleda u opreznosti, pažljivosti i povećanoj odgovornosti prema obavezama u nastavi i ispitima, te veći broj njih postižu bolje rezultate u studiranju (po podacima iz studentske službe fakulteta). Žene - budući pedagozi sporta i fizičkog vaspitanja nisu se statistički značajno razlikovali od svojih kolega u efikasnosti 1) regulatora aktivteta (KEPSILON), 3) regulatora reakcija napada (SIGMA), 4) regulatora organskih funkcija (HI), 5) sistema za koordinaciju regulativnih funkcija (DELTA).

LITERATURA

1. Bala, G. (1997): Kognitivne sposobnosti i konativne karakteristike studenata i studentkinja sporta i fizičkog vaspitanja. Tehnički izveštaj, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Novi Sad.
2. Bala, G. (1997): Konativne karakteristike studenata sporta i fizičkog vaspitanja. Tehnički izveštaj, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Novi Sad.
3. Dunderović, R.(1999): Psihologija sporta, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja u Novom Sadu.
4. Fritz, L.R. (1992). *A Study of Gender Differences in Cognitive Style and Conative Volition*. ERIC. Retrieved from: http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/custom/portlets/recordDetails/detailmini.jsp?_nfpb=true&_ERICExtSearch_SearchValue_0=ED354379&ERICExtSearch_SearchType_0=no&accno=ED354379
5. Fritz, Robert L. (1994). *Gender Differences in Field-Dependence and Educational Style*. ERIC.Retrieved from: <http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/custom/portlets/>

- recordDetails/detailmini.jsp?_nfpb=true&_ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ504420&ERICExtSearch_SearchType_0=no&accno=EJ504420
6. Havelka, N., Lazarević, Lj. (1981): Sport i ličnost. Sportska knjiga, Beograd,
 7. Horga, S. (1979): Relacije konativnih karakteristika i motoričkih sposobnosti. Kineziologija, 9: 1-2, 91- 105.
 8. Horga, S., Ignjatović, I., Momirović, K., Gredelj, M. (1982): Prilog poznavanju strukture konativnih karakteristika I. Psihologija, 15: 3, 3-21. Savez duštava psihologa Srbije, Beograd.
 9. Horga, S., Ignjatović, I., Momirović, K., Gredelj, M. (1982): Prilog poznavanju strukture konativnih karakteristika II. Psihologija, 15: 4, 17-35, Savez duštava psihologa Srbije, Beograd.
 10. Katel, R. (1978): Naučna analiza ličnosti. Beogradski izdavačko-grafički zavod, Beograd.
 11. Klojčnik, A. (1979): Uticaj nekih sportskih grana na psihosomatski status učenika. Kineziologija, 9: 1-2, 147-154.
 12. Mejovšek, M. (1979): Relacije kognitivnih motoričkih sposobnosti. Kineziologija, 9: 1-2, 83- 90.
 13. Momirović, K. (1999): O ponašanju nekih algoritama za kosu parismonijsku transformaciju glavnih komponenta. Tehnički izveštaj, Kriminološki institut, Beograd.
 14. Momirović, K. i sar. (1982): Prilog formiranju jednog modela strukture konativnog faktora. Kineziologija, 14: 1-2, 83 - 107.
 15. Momirović, K., Bosnar K., Horga S. (1982): Kibernetički model kognitivnog funkcionisanja i pokušaj sinteze nekih teorija o strukturi kognitivnih sposobnosti. Kineziologija, 14: 1-2, 63 - 82.
 16. Momirović, K., Wolf, B., Džamonja, Z. (1992): KON 6 - kibernetička baterija konativnih testova. Savez društava psihologa, Beograd.
 17. Richard E. Snow, (1989) Professor of Education and Psychology Toward Assessment of Cognitive and Conative Structures in Learning
 18. School of Education, Stanford University, Stanford, CA 94305. He specializes in educational psychology. Educational Researcher, Vol. 18, No. 9, 8-14
 19. DOI: 10.3102/0013189X01 <http://edr.sagepub.com/cgi/content/abstract/18/9/88009008>

DIFERENCIAS IN CONATIVE CHARACTERISTICS BETWEEN MALE AND FEMALE SPORT AND PHYSICAL EDUCATION STUDENTS

Female population's model of thinking about women in sport depends of woman like professors, instructors and coaches in sport. From that reason, it is interesting to analyse conative characteristics of female students of physical education and compare it with same anthropological characteristics of their male colleagues in this research.

Keywords: *conative characteristics, male and female students of sport and physical education*